

rieden week
ande jaarver-
m: voor eerst
richt van ons
genomenheid
ten regeling-
h welwillend
eener goede
nd gebieken
voor vergade-
n logementen
ilzoo niets in
n aangenaam
nu maar een
gunste onzes

gemeente in
deringen in
ij zullen zoo
e moeders is
van het aller-
ving, waarin
men zullen.
en week ver-
steld op Don-
tevooren heeft
lgende week
wie daarbij
e melden, dat
e vergadering
professor De
feraat te hou-
g, die dan zal

adresseer
secretaris der
hij zich des-
heer Jb. van
hier, die zich
bespreken en
geven. Men
ren. Zoo veel
torgd worden.
W. HOVY.

heer G. J. M.
o. Aan col-
Boer te Mak-
van den Eems
Barneveld te
er W. Kuhler
n-Lekkerland
den heer H.
den heer D.
van B. Br. te
R. de Ruiter
den heer W.
een. te Ren-
collectanten
en" f 1; door
Maasland f 1,
f 2; van J.

ons de Vrou-
Tabitha" te
indienking te
e weken tot
amen f 2.40;
van den heer

te P. f 10,
o. 50, samen
rechal te Zeist
en. te Kollum
(uit Achlum)
den heer M.
ongedochters-
R. Fuik, te

gekomen
van den heer
door den heer
leesterd door
van K. f 2.50;
catechismus-
te Bl. f 2.50;
te Kollum
W. H. f 1;
an H. f 2.50.
ingmeester.

DOON te Am-

RUTH

het volk,

NKEL.

genaaid f 3.90.

niging.

dingskerk te

eleid worden

g en anderen.

er,

secretaris.

HAP.

JEN.

vier deelen

maaid b/1.20,

l.

MSER.

ERDAM.

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 27 Mei 1888. N°. 544.

Abonnementprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau, Warmoesstraat 106, te Amsterdam.
Advertentie: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elken regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van hetgeen en Verlagen van Vereenigingen 10 Ct. per regel.

De Opstanding.

ZEVENTIENDE ZONDAGSAFDELING.

II.

Welke overgeleverd is om
onze zonden, en opgewekt om
onze rechtvaardigmaking.
Rom. 4:25.

Drielei vrucht van Jezus' Opstanding
sont de Catechismus op: 1°. het ons deel-
achtig maken van de gerechtigheid; 2°.
onze geestelijke opstanding; en 3°. onze
zalige lichamelijke opstanding.

Nader bezien vallen deze drie in twee
saam: 1°. onze herstelling in de oorspron-
kelijke gerechtigheid, en 2°. onze herschepping
of wederopstanding naar ziel en lichaam.

In onze schepping in het Paradijs was
tweeërlei in geweest: ten eerste ons gescha-
pen zijn naar den beeld Gods; en ten
tweerde onze staat van oorspronkelijke ge-
rechtigheid die in dit beeld Gods beslo-
ten lag.

Door den val in zonde waren deze beide
heerlijkheden te loor gegaan. Voor het
leven kwam de dood, over ziel en lichaam
bei. En voor den staat van „gerechtigheid“
kwam de staat van „doemschuldigheid“.

En daartegenover nu plaatst de Cate-
chismus de nieuwe orde van zaken, die
met Christus' opstanding geboren wordt.
Immers nu treedt voor dien staat van „doem-
schuldigheid“ weer een staat van „gerech-
tigheid“ in plaats, en uit den dood komt
en ziel en lichaam weer ten leven.

Bepalen we ons ditmaal tot het eerste
punt: De terugkeer van den zondaar uit
den staat van doemschuldigheid in den
staat van gerechtigheid, of gelijk de heilige
apostel Paulus het uitdrukt: „Overgeleverd
om onze zonden, en opgewekt om onze recht-
vaardigmaking.“ Een punt door den Cate-
chismus toegelicht in deze woorden: „Chris-
tus heeft door zijn opstanding den dood
overwonnen, opdat hij ons de gerechtig-
heid, die hij door zijn dood ons verworven
had, konde deelachtig maken.“

Wat is onze staat van gerechtigheid of
doemschuldigheid?

Onze staat is de rechtspositie waarin we
tegenover onzen Souverein verkeer; niet
door wat we zijn of ons aanmatigen, maar
krachtens hetgeen Hij bepaalt of over ons
uitsprekt.

Voor sover nu onze Souverein tevens
onze Rechter is, kunnen we derhalve in
tweeërlei staat verkeer; we kunnen of
vrij voor zijn recht staan, of onder zijn
recht bezwijken. Schuldig of Gerechtig!

Een derde is er niet.

Zoo staat ook in onze vaderlandsche
huishouding een ieder gerechtig tegenover
onzen Koning en Rechter, die geen vonnis
te zijnen laste heeft. En daarentegen schul-
dig een iegelijk die bij vonnis veroordeeld
wird.

In deze „gerechtigheid“ tegenover onzen
aardschen Koning zijn we geboren; over-
mits 's Konings wet een iegelijk kind uit
onderdanen des Konings geboren erkent
als staande in den staat van gerechtigheid.
Werd nu later zulk een oorspronkelijk
gerechtig persoon aangeklaagd en veroor-
deeld, dan zet de Koning als Rechter hem
uit den staat van een gerechtig in den
staat van een schuldige over. En in dien
staat van schuldige blijft hij, tot tijd en

wijle die zeldde Koning als Rechter hem
weer in den staat van een gerechtig terug-
brengt; hetzij na afloop der straf, hetzij
door gratie.

Hierbij is het volstrekt de vraag niet, of
iemand al dan niet wezenlijk iets misdaan
had.

Heel wat dieven loopen vrij en blijven
dus in den staat van „gerechte lieden“
verkeeren; terwijl het zeer goed zijn kan,
dat er een of meer eerlijke personen, op
valsche klacht en valsche getuigenis ver-
oordeeld, gevangenzitten, en dus in den
staat van een schuldige gezet zijn. En ook
wacht de Koning met het verleen van
gratie niet tot het oogenblik, dat de dief-
achtige van hart in zijn hart eerlijk is ge-
worden, maar hij brengt hem in den staat
van gerechtigheid terug, al blijkt het straks
misschien dat hij weer steelt en dus dief
bleef.

Onze staat tegenover den Koning van
Nederland wordt niet bepaald door wat we
zijn, maar enkel door de wijze waarop hij
ons door zijn ambtenaren, krachtens zijn
wet of recht, beoekt.

Ook al mocht een kind een onderge-
schoven Belgisch wicht zijn, als het aange-
geven werd en geboekt staat als geboren
uit Nederlandsche ouders, dan geldt het
als Nederlandsch burger en voert, tot dat het
bedrog uitkomt en de fout hersteld wordt,
ook den staat van Nederlandsch burger.

En zoo ook al mocht iemand tonnen gouds
gestolen, of zelfs in den verborgene iemand
vermoord hebben, zoolang de Koning hem
als Rechter deswege niet veroordeeld heeft,
voert hij den staat van een eerzaam burger
en is hij onder de Nederlandsche burgers
niet een schuldige, maar een gerechtig.

Niet wat hij is, maar wat de Koning als
Souverein, en dus ook als Rechter over
hem, zelf of door zijn ambtenaren, uitwijst,
dát en dát alleen beslist.

En evengelijk dit ons nu in onze be-
trekking tot onzen aardschen Koning weder-
vaart, evenzoo staat ook onze zaak met
onzen hemelschen Koning, den Koning aller
koningen, onzen goddelijken Souverein.

Immers, ook als we daaraan toekomen,
rijst de vraag: Hoe staat ge tegenover
u? Wat is uw rechtspositie in het
Koninkrijk des Vaders? Ook in dat rijk
Gods was de mensch oorspronkelijk ge-
rechtig geboren; maar hoe staat gij thans
tegenover u? Rechter en Souverein? Zijt
ge nog bij Hem bekend als die gerechtig,
die in het Paradijs geschapen werd, of wel
hebt ge een vonnis tegen u, en zijt ge
door dat vonnis overgezet uit den staat van
gerechtig in den staat van een schuldige?

En hierop nu antwoordt het goddelijk
Staatsblad, dat we in zijn Woord bezitten,
met de stellige verklaring, dat God ons als
Rechter schuldig verklaard heeft, en ons
alleen zonder onderscheid, met onze kinde-
ren, overgebracht heeft uit den staat der
gerechtig in den staat der doemschuldigen.
„Zij hebben allen gezondigd en derven de
heerlijkheid Gods.“ „Opdat alle mond
gestopt worde en de gehele wereld voor
God verdoemelijk zij.“

Uit dezen staat van een schuldige kunt
gij nu zoomin als iemand weer uitkomen,
zoolang die zeldde God, die u als Rechter
bij de schuldigen gerekend heeft, niet even-
zoo als Rechter en Souverein u weer ge-
rechtig verklaart.

Stel eens het onmogelijke, en denkeens

dat een zondaar, buiten Gods genade om
weer een heilig mensch kon worden, dan
zou desniettemin deze heilige mensch in den
staat der schuldigen blijven verkeeren tot
op het oogenblik dat God als rechter hem
weer als een gerechtig erkende. Eenvoudig
omdat onze staat niet afhangt van wat we
zijn, maar uitsluitend van hetgeen God ons
rekent en verklaart.

Er is dus voor ons, die thans van nature
kinderen des toorns zijn en in den staat
der schuldigen geboren werden, zullen we
oortoe voor God gerechtig staan, noodig,
dat God zelf zijn doemvonnis door een
vrijpraak of gerechtigverklaring intrekke;
en zoolang het hietoe niet komt, blijven
we in onzen staat van schuldigen verkeeren.

En nu is dit het ondoorgrondelijk myste-
rie van Gods barmhartigheid, dat Hij niet
nu pas, maar van eeuwigheid af in den raad
zijns welbehagens besloten heeft, zijn uit-
verkorenen, die even doemschuldig als de
verlorenen, geboren zijn, door de vrijmacht
zijns willens over te zetten in den staat
der rechtvaardigen.

Dit heeft niet gewacht op Jezus' lijden
en sterven. Dit is niet tweeweggebracht door
Immanuel's dood en zielsnood. De tweeweg-
brengende kracht was hier eeniglijk het
eeuwig en vrijmachtig welbehagen van Va-
der, Zoon en Heiligen Geest, God Drie-
eenig, te prijzen in alle eeuwigheid.

Die Hij geroepen heeft, die heeft Hij niet
nog rechtvaardigen, maar die heeft Hij ge-
rechtvaardigd van voor de grondlegging
der wereld.

Vandaar dat onze vaders er steeds zoo
sterk op stonden, om deze rechtvaardig-
verklaring of rechtvaardigmaking, als ge-
grond in God eeuwig en daardoor te belijden,
geheel onafhankelijk van wat wij doen of
laten, ja in zekeren zin zelfs onafhankelijk
van het offer van het heilig Godslam.

Abraham, de vader aller geloovigen, die
wegterf eeuwen voor het kruis van Gol-
gotha geplaat werd, is voor God een recht-
vaardige geweest, zoolang als Johannes,
die dat kruis heeft aangestaard, en bij dat
kruis zijn ziel heeft voeten vaneenscheuren.

Niet in ons, noch ook zelfs in het
Kruis ligt het uitgangspunt. Het uit-
gangspunt zoolwel voor dat Kruis als
voor onze rechtvaardigverklaring ligt in de
vrijmacht van Gods eeuwig raad. En dat
die rechtvaardigverklaring nochtans
rustte in de kruisverdiensten van Imma-
nuel, was niet omdat ze hierdoor tweeweg-
gebracht is, maar omdat Gods gerechtig-
heid geen gerechtigverklaring gedoogde an-
ders dan zulk eene, waarbij aan het recht
voldaan werd.

Daaruit echter, dat God de Heere ons
uit den staat van een schuldige in den
staat van een gerechtig heeft overgezet,
volgt nog geenszins, dat wij ons zelve
als zondaren kennen. Een kind in de wieg
kan door een rechterlijk vonnis van schat-
rijg doodarm worden gemaakt, of ook van
arm rijk, zonder dat dit kind zelf er nog
iets van weet.

En zoo ook is het hier.

Een zondaar weet van deze gerechtig-
verklaring niets af, tenzij dan dat hij tot het
geloof komt. Eerst als God de Heere hem
uit genade de gave des geloofs verleent,
wordt hij alsnu door dit geloof ook voor zijn
eigen besef een rechtvaardige, en begint, dank
zij dat geloof, deze rechtvaardigverklaring
ook voor hem te bestaan; om eerst van die

ure af, door gedurige beleving van de
gunste zijns Gods almeer bevestigd te
worden voor zijn bewustzijn. Immers nu be-
speurt hij zaliglijk, dat zijn God hem wel
waarlijk niet als een schuldige, maar als
een gerechtig bejegt. Zoo openbaarde
Paulus het ons. Zoo leerde het Luther.
Aldus beledet het Calvijn. Zoo en niet an-
ders hebben al onze godgeleerden het toe-
gelicht. En niet name aan Comrie komt de
eere toe, van dit kostelijk stuk onzer
rechtvaardigmaking helder en klaar te heb-
ben uiteengezet.

Doch nu, en dit is het waarover we thans
handelen moeten, nu komt de Middelaar
hier tusschen beide met zijn sterven en zijn
opstanding, en hebben we te vragen, hoe
deze tusschenkomst zij?

Het besluit van onze rechtvaardigver-
klaring in een raad des welbehagens, is
niet een hoofdelijk besluit. D. w. z. het is
niet een besluit, om eenige losse personen
te rechtvaardigen, maar om deze personen in
zulk een verband te rechtvaardigen, dat ze
saam gerechtvaardigd worden, saam één
lichaam van rechtvaardigen vormen, en dat
wel onder eenzelfde gerechtig hoofd. Dit
is het, dat ze niet gerechtvaardigd zijn dan
in Christus.

Het is dus niet alzo, dat er eenzijdig
zeker aantal personen zijn gerechtvaardigd,
en dat nu daarnaast en daarbij de Mid-
delaar opkomt. Neen, maar ze zijn in hun
rechtvaardigverklaring zelve in Christus, in
dien Middelaar ingezet, onder hem als aller
hoofd gerekend, en niet anders gerecht-
vaardigd dan omdat ze in hem gevonden
worden.

En ook, deze rechtvaardigmaking heeft
in Gods eeuwig raad niet plaats gehad,
zonder gelijktijdige voorziening in den eisch
van het recht, maar zoo, dat tegelijk het
volle rantsoen ter voldoening aan Gods ge-
rechtigheid in dien raad des welbehagens
vastond.

Er ligt alzo bij deze rechtvaardigmaking
een dubbele band aan den Christus. Eener-
zijds daardoor, dat in Christus het rantsoen
vastlag, dat aan Gods recht zou betaald
worden. En anderzijds doordien al deze
doemschuldigen die rechtvaardig verklaard
werden, onder Christus als hun hoofd in
één lichaam waren ingezet.

Gods raad wijst niet alleen het einddoel
aan, maar schept ook de middelen daartoe.
En zoo is er in dien raad niet na elkaar,
maar tegelijk: 1°. de rechtvaardigverkla-
ring van uitverkoren doemschuldigen; 2.
het inzetten van dezen in Christus en
het stellen van allen in één lichaam on-
der Christus als hun hoofd; en 3°. het
vastleggen van het rantsoen, dat Christus
aan Gods gerechtigheid brengen zou.

Niet maar één van deze drie; noch ook
elk dezer drie op zichzelf; maar deze drie
saam en in onderling verband.

Een goddelijke gedachte als openba-
ring van ééne goddelijke Barmhartigheid.

Of nu dat rantsoen Christi reeds gebracht
was deed er niet toe, indien het maar god-
delijk zeker en vast was, dat het zoo ko-
men.

Stel voor een oogenblik, dat het kruis
van Christus pas in de twintigste eeuw zou
worden geplaat, dit zou aan onze recht-
vaardigverklaring niets af of toedoen. Even-
min als het aan de rechtvaardigverklaring

van Abraham, David of Jesaja iets af- of toe-
deed, dat het kruis van Christus pas eeuwen
na hun sterven is opgericht.

Maar wel was het eisch, dat het zeker ko-
men zou. Gods recht moest ook in de werke-
lijkheid van ons menschelek aanzijn uitge-
voerd. En zoo is het, dat de Christus al
deze dingen moest lijden. Dat hij moest ons
vleesch aannemen, moest zich stellen onder
onze schuld, moest lijden onder Pontius Pi-
latus, moest gekruist en gedood worden;
moest in den eeuwigen dood ingaan, en alzo
moest opbrengen den vollen prijs die aan
Gods gerechtigheid moest betaald worden.

Hiermee echter was het goddelijk proces
der rechtvaardigmaking nog niet ten einde.
Immers, nu was er wel aan Gods recht
voldaan, het rantsoen was wel betaald; maar
nog ontbrak de rechterlijke daad, waarbij
dit rantsoen goedgekeurd, aangenomen, en
krachtig in zijn gevolg werd gemaakt.

Immers, of gij al een schuld die op u rust,
betaalt, dit is u nog niet genoeg. Ge moet
er ook den kwijtschied van hebben. En dit
is het, waarom Christus in den dood niet
kon blijven, maar moest worden opgewekt.

Eerst door die opwekking toch keert
Immanuel uit den dood in het leven weder;
blijkt dat hij dien dood tot aan zijn eind-
paal afgevoerd heeft en nu uit den dood
uittreedt en weer overtreedt in het leven.
Zoolang hij nog in den dood lag was de
dood nog niet ten volle uitgedronken. En
eerst waar hij den dood afschudt en over
den dood triomfeert door in het leven terug
te keeren, is het rantsoen voldongen, het
rantsoen aangenomen, en heel de worst-
eling om Gods gerechtigheid uit.

Nu bezit Immanuel dan zijn gerechtig-
heid. Niet als God, want als God was hij
nooit anders dan de Gerechtigheid zelve, en
kon er zelfs van een staat van gerechtigheid
of schuldigheid bij hem geen sprake vallen.
Immers die staat geldt altoos tegenover een
Souverein en Rechter, en als God had hij
geen Souverein, maar was hij zelf Souve-
rein. Maar wel als mensch en Middelaar.
Als mensch en Middelaar had hij zich tot
zonde laten maken om onszelwil. En daarom
moest hij als mensch en Middelaar nu
ook schitterend gerechtvaardigd worden, en
een eeuwig gerechtigheid verwerven.

Overmits hij echter, juist als Middelaar,
deze gerechtigheid niet verworven had voor
zichzelf, maar als Hoofd voor het lichaam
der verkorenen, moest nu ook dit laatste
er bij komen, dat hij, als verzeen uit den
dood, als Hoofd van dit zijn lichaam, te
voorschijn kwam, om straks ten hemel te
varen, en al zijn verkorenen in al zijn schat
en al zijn gerechtigheid te laten deelen.

En dit nu is het wat de Heidelbergse
belijdt, dat Christus door zijn opstanding
den dood overwon, d. i. het proces dat de
dood tegen hem had, geheel ten einde
bracht, den dood geheel uitsierf, van den
dood afkwam, en den dood aan zijn macht
onderwierp, opdat hij ons, d. i. de leden
zijns lichaams, de gerechtigheid, d. i.
den staat van gerechtig voor God te zijn,
dien hij ons door zijn dood, d. i. door het
betalen van zijn rantsoen, verworven had,
konde deelachtig maken, d. w. z. ons als
leden zijns lichaams laten deelen in al de
voorrechten die aan den staat van een ge-
rechtig bij God verbonden zijn.

Er is dus hier geen sprake van een inge-
storte gerechtigheid, die toch eigenlijk op in-
nerlijke heiligmaking neer zou komen. Neen,
het is het doen deelen van de zijnen in de

Is het kaartspel ongeoorloofd?

I.

„Dominee, ik zou u zoo gaarne iets willen vragen“,
zeide op zekeren dag in den zomer van het jaar 1719
een dame van 65 jaren tegen Ds. De Frein, met wien zij in
gezelschap van tien huize haars broeders Jakobus Ley-
dekker, die destijds, evenals De Frein, predikant te Mid-
delburg was.

Ds. De Frein zag op en antwoordde met de minzaam-
heid, hem zoo bijzonder eigen: „Wat zou die vraag wel
kunnen zijn, geachte juffrouw?“

„Het betreft het kaartspel, dat tegenwoordig zoo in de
mode komt, dat men bijna geen huisgezin meer vindt,
waarin men niet daartoe genoodigd wordt“, antwoordde
Cornelia Leydekker. „Zegt men: ik kan daarvan niets, of:
ik wil het niet spelen, dan ziet men spoedig op menig
gezicht een glimlach des spots, of wat erger is een lach
des medelijdens over zooveel onkunde. Zelfs begin ik te
merken, dat men onder Gods volk in het kaartspel geen
kwaad ziet. Meer dan één Christen, dien ik tot nu toe
voor een kind Gods aangezien heb, staat het aan zijne
kinderen toe. Ja, daar zijn er zelfs, die gaarne meedoen.“

„Ik weet het“, hernam Ds. De Frein, „het heeft mij
reeds genoeg zorgen gebaard, dat jong en oud bij het
kaartspel zich vermaakt. Want dat het verkeerd is, staat
bij mij op grond van Gods Woord vast.“

„Kunt u ons niet de redenen ontvouwen, waarde do-
minee, waarom klaar en helder blijkt, dat het spelen met
aan de kaarten den Christenen ongeoorloofd is?“ vroeg een
ander uit het gezelschap den trouwen leeraar.

„Zeker kan ik dat“, was het antwoord van Ds. De Frein
„Voor eerst brengt het kaartspel het misbruik van het
lot mee.“

„Misbruik van het lot!“ riep Suzanna van Dunsen,
dochter van den Viissingschen leeraar, die toen ter tijd
te Middeldijk gelogerd was, uit. „Zoudt u dat niet wat
nader kunnen verklaren?“

„Dat zou wel gaan, Suzanna“, antwoordde Ds. De Frein,
„maar zou het niet te lang duren, om dit uiteen te zetten?“

„Ja, collega“, zeide Ds. Jak. Leydekker, „ik ben het met
u eens. 't Is te laat, want 't is reeds 7 uur. Ware zuster
Cornelia maar wat vroeger met hare vraag begonnen!“

„Nu, ik weet wat“, hernam Cornelia Leydekker, „als ik
mij niet vergis, dan moet u Zondagmorgen in de Nieuwe
Kerk prediken. Als u dan eens dit onderwerp naar de
Schriften behandeld, zouden wij allen bij u ter kerke
komen. Jakobus kan ook met ons mee oegaan, want hij
preekt eerst 's middags.“

„Nu, gaarne“, antwoordde Ds. Leydekker.
„En wat mij betreft, ik wil wel aan den wensch mij-
ner oude vriendin voldoen.“ hernam Ds. De Frein, „ste-
meier, omdat ik hierdoor een ongeoorloofde gelegenheid
krijg, om de gemeente tegen dit gruwelijk spel te waar-
schuwen.“

Nadat deze afspraak gemaakt was, zet'en de gasten
zich aan den eenvoudigen avonddissch, en eer de klok
acht uur gelagen had, waren allen op weg naar huis.
Het spreekt vanzelf, dat niemand der gasten tegen-

over vriend en maat zweeg over het plan van Ds. De Frein
voor aanstaanden Zondag. Op deze wijze kwam het ook
aan de ooren van verscheidene hartstoelelijke liefhebbers
van het kaartspel, nieuwsgierigen, onverschilligen. Geen
wonder, dat toen de Zondag aankwam, een groote schare,
van kerkangers zich naar de Nieuwe Kerk spoedde. Zoo
hier en daar ving men uitroepen op, als deze: „Hoe,
gij naar de kerk!“ of zoo: „Gij naar Ds. De Frein, dien stren-
gen Puniten, voor wien ge anders niet de lieflijkste namen
overhebt?“ Of: „Wel, men mag van u wel vragen: Is Saul
ook onder de profeten!“ — Toen nu de dienaar des
Woords te half negen voor de gemeente optrad, zag hij
een gehoor, grooter dan hij anders gewoon was, afschou-
wen, en niet te klagen had over ledige kerken.

Een stil gebed ging met de ziele des leeraars tot den
Heere op, om eenvoudig en getrouwheid in het vermaan-
en zooveel zielen, van welke hij in den dag der dagen
rekenschap zou geven. Daarna begon de godsdienstverleening
met psalmzang en gebed. Toen sloeg Ds. De Frein zijn
tekst op, Coll. 3:17. „En al wat gij doet met woorden
of met werken, doet het alles in den name des Heeren
Jezus, dankende God en den Vader door Hem.“ Deze
woorden voorzeggende hebbende, begon hij: „Daar is niets,
dat aan een mensch, een redelijk schepsel, meer luister
en sieraad geeft, dan dat hij zijn bedrijf, gedrag en levens-
wijze in alles zóó schikke, dat die overeenkome en be-
antwoorde aan den staat, in welken de aanbiddelijke
Voorzienigheid hem gesteld heeft.“ Zoo ging de leeraar
voort, tot dat hij aan de verklaring van zijn tekst kwam,
dien hij noemde „eene lesse, die ieder raakt: én mij én
uieden; zij raakt overheden en onderdanen, ouden en
jongen, mannen en vrouwen, dienstknechten en dienst-
maagden, wien men ook zijt. En al wat daartegen druscht,

onder voorgeven dat die eisch te zwaar, de plicht te
ondoelbaar is, moet echter daarvoor zwichten.“

De verklaring van het verband, waarin de woorden
voorkomen, waarover de leeraar wenschte te spreken,
was zeer eenvoudig, evenzeer als de uitlegging van de
woorden zelf, van welke hij zeide: „Zij zullen (mij) dien-
nen tot een grond mijner verhandeling, om u overtuigend
te bewijzen de ongeoorlooftheid van het kaartspel, dat
een landzonde geworden is, aan dewelke zich vele belij-
ders der Hervormde leer verslaafd hebben, en voor het-
welk zij pleiten niet minder dan Demetrius voor zijn
zilveren tempeltjes en de Efeziërs voor het beeld van
Diana en het prachtige gebouw, tot hare eere gesticht.
Ik verbeelde mij, dat eenigen uwer zijn ongekomen uit
nieuwsgierigheid, dien van Athene gelijk. Sommigen met
blijdschap en begeerte, opdat zij mochten hooren het
tegenspreken van eenen verfoelijken gruwel, daar zij
wegens de hunnen dikwijls om zuchten, en hunne zielen
kwelden. Ook zullen er geen ontbreken, die ingekomen
zijn met een boos opzet, om, wat er ook tot afneming
van deze zonde gezegd mocht worden, echter te blijven
bij hunne gewone praktijk, en stoffe te rapen tot spot
onder de huichelachtige, spotachtige tafellieders en wat
te rellen in hun saletten-sociëteiten, als zij met de kaart
in de hand voor hunne bekleede tafeltjes gezeten zijn,
of in de koffschuizen en dergelijke plaatsen van ledigheid.
De heilige Paulus heeft niet tevergeefs gezegd, dat de
zonde oorzaak neemt door het gebod: de wet wekt de
begierlijkheid op.“

DE GAAY FORTMAN.

voorrechten die in Gods vierschaar aan den staat van een gerechtigte zijn gehecht.

Zelfs de toepassing van deze gerechtigheid in ons eigen besef of bewustzijn door de schenking van de geloofsgave is hier niet bedoeld. Deze toch is veel meer een vrucht van Jezus' hemelvaart en van de uitstorting van den Heiligen Geest; niet van zijn opstanding.

Zijn opstanding zelf is de goddelijke rechtvaardigverklaring van den Middelaar, en het optreden van den rechtvaardigverklaarden Middelaar als ons Hoofd, en aldus als onze aller rechtvaardigheid in zich dragende.

Wel, en dit voegen we om misverstand te voorkomen er aan toe, wel was ook het opstaan uit den dood noodig, om het opvaren naar den hemel en het uitspreiden van de gaven mogelijk te maken, maar dit is een verwijderd gevolg. En het rechtvaardiggevoel van de opstanding bepaalt zich tot de daad des Vaders, die in de opwekking zijns Zoons den Middelaar in zijn staat van gerechtigheid doet schitteren, en tot de daad des Middelaars, die in deze zijne gerechtigheid nu verschijnt als het Hoofd en de Middelaar der zijnen.

KUYPER.

„Valschheid met vleeiende lippen.“

Zij spreken valsheid, een ieder met zijnen naasten, met vleeiende lippen; zij spreken niet een dubbel hart. Psalm 12:7.

Satan in het paradijs was de eerste vleier. „O, Eva was zoo lief; was veel te goed, om onmogelijk onder God te leven. Ze moest als God zelf wezen, kennende het goed en het kwaad.“

En sinds Satan zijn valsheid met vleeiende lippen in het paradijs gelukt was, bleef hij den onheiligen geest der vleierij ook in het hart van de kinderen der menschen, en is de booze macht der vleierij een giftig wapen onder menschen geworden.

Niet, dat de Heilige Schrift een vriendelijk, een minzaam, een zielveroverend woord afkeurt.

Verre van dien, en het norsch geslacht der bitse, scherpe lieden, die zich over hun kwetende taal verontschuldigen met te zeggen, dat ze van geen vleierij houden en het daarom maar zeggen, zooals ze het meenen, mogen toezien dat ze zich niet langer tegen de liefde bezondigen.

Laat ze bij een Abraham en Jacob, bij een David en Salomo, bij een Paulus en Johannes maar eens ter schole gaan, om te leeren wat naar Christus' eisch de toon van onze omgang met vriend en vijand moet wezen.

Iemand toe te spreken op innemende wijs is geen vleierij, maar minzaamheid. Zelfs iemand te laten merken, hoe lieflijk ons zijn geestelijk sierraad aandoet is slechts de tol der waardeerende. Een woord van goedkeuring, van oprijsting, van lof kan zelfs ten goede strekken. Bemoeiding is een steunsel, dat ons hart van ander liefde vraagt.

Aan zulk een uiting van sympathie hebben we behoefte.

Maar dat is dan ook niet de Satanische zonde van de vleeiende lippen.

Die herkent men aan heel iets anders. Wat tot een vriendelijken innemenden toon uitdrijft is liefde, wat tot vleitaal verleidt is pure zelfzucht.

Let er maar op, als de vleier geen belang meer bij uw gunst heeft, slaat zijn sluweachtige lip open in snijdende scherpeheid om. Maar wij hij u in zijn macht hebben, dan puurt hij honig.

Vleierij is een kansspel dat berekend is op de zonde onzer eigenliefde.

De vleier is bijster met zich zelve ingenomen en hijgt naar de streelende prikkeling van ander lof. En, alsmo ander, hart naar zijn eigen inborst afmetend, rekent hij uit, dat ook die anderen o, zoo makkelijk te winnen zijn door kitting van hun ingenomenheid met zich zelf.

Daar maakt hij dan een studie van.

Hij bespiedt uw gangen, en zoekt uit te vissen waar uw inbeelding en uw ingenomenheid met u zelve zich het meest op richt. En zoodra hij dit zwakke punt van uw hart maar uitgevorscht heeft, begint hij, als een spin het vliegje, u op dat punt te omwoven.

De vleier heeft niet maar één enkel liedekje, maar voor allerlei soort van karakters een onderscheiden wieserang. In zijn pikloker zijn alomtegenwoordig pijlen, en naar de zonde van uw hart ligt, legt hij voor u de pijl op de pees.

Hij heeft wirook en in ambageuren. En al naar gelang uw zelfbesef door een der geuren het sterkst en het snelst bedwelmend wordt, strooit hij er de korrels van voor u op het altaar.

En dat streelt u dan, dat prikkelt uw geestelijke reukorganen, dat doet u prettig aan.

Gij moogt het gaarne zoo. Soms gaat ge opzettelijk tot dezen handelaar in wirook om u te laten bewieroken.

En ge merkt niet dat ge er door in zijn macht komt, tot ge geheel gebiologeerd zijt, en willoos u overgeeft aan zijn wil.

Onder Christenen moest zoo Satanisch kwaad niet gekweekt worden. Het stuit het Koninkrijk der hemelen, en bouwt het rijk der duisternis op.

Immers ge weet ook wel, hoe we van nature toch al zoo boozelijk met ons zelve zijn ingenomen, dat God de Heere allerlei vermaan en openbaring van zijn toorn over ons moest brengen, om ons aan onze valsche inbeelding over ons zelve te ontworstelen. Ja, hoe Hij, ook als we ten beste onszelf zijn, nog steeds met zijnen Heiligen Geest strijdt tegen ons in, om ons de inbeeldingen van ons hart te ontnemen.

Wat is nu Christenlicht? Om hierin met den Heiligen Geest mede te werken, of deze werking van den Heiligen Geest tegen te staan?

Het eerste, niet waar? En toch de vleier doet juist het laatste.

Hij sluipst in uw hart, dat zijn inbeeldingen met prijs wil geven, om die zondige inbeeldingen te sterken. Hij belemmert en bemoeilijkt de zelfontdekking in u. Hij slijt uw hoovaardij en trots. Hij prikkelt uw ijdelheid. En houdt de nederigheid, die de bedding voor de genade in u moest uitgraven, verre van u.

De vleier doet uw hart kwaad. Hij sluit uw hart toe voor de werkingen des Geestes die u

heiligen moesten, en ontsluit het voor de werkingen van Satan die u verderven willen.

Hij vergiftigt uw hart.

Hij lokt u in zijn aansloeken, en dient u zijn zieldoodend bewijs toe. En als gij er den geur van indronkt en er door bedwelmend wordt, lacht hij u uit om uw onnoozelheid en acht u een botte duif in sperswerklauw.

Tweeterlei vermaan volgt hieruit: Vlied den vleier en ban de vleitaal van uw eigen lippen.

Vlied den vleier, en de vleitaal bovenal. De vleitaal der vrouw is dubbel gevaarlijk.

En doe dat opeens, onverwacht, met een ruk aan uw hart. En denk niet, ik zal mij even nog laten bewieroken, en dan weghyden. Want weet wel, als de wirook der vleierij maar even zijn werking doet, zijt ge uw macht kwijt en kunt ge niet meer vlieden.

Die u vermaan en bestraft kan uw vriend zijn, maar die u vleit is stellig uw vijand. Dan bovenal, als hij begint met te zeggen: „Ik wil u niet vleien, maar...“ Op zulk een inleiding volgt de vleitaal meest zelfs grof.

Maar ook, vlei zelf niet.

Ook zelfs als ge er geen kwaad mee bedoelt, drupt ge gif in de ziel van uw gevleide.

Zijn hart kan er niet tegen. En juist dat hij u aanhoort en uw vleitaal met een lach om de lippen indrinkt, is het zekerst bewijs dat het hem kwaad doet.

Iemand te vleien, toont dat ge hem niet acht en geen eerbied voor hem hebt.

In den hemel zoudt ge niet kunnen vleien.

Het woord der vleitaal zou vanzelf verstommen op uw dan heilige lippen.

KUYPER.

Amsterdam, 25 Mei.

Ons weekblad had deser dagen een harden aanval van Roomsche zijde uit te staan; niet om wat het in zijn leaders schreef, maar om een opmerking in ons Buitenland voorkomend.

Onze geachte mederedacteur Ds. Winckel wees namelijk op het feit, dat ook de niet-Roomsche vorsten almeêr hulp bij den Paus gaan zoeken, ten einde hun eigen Roomsche onderdanen in bedwang te houden; en dit verschijnsel achtte hij bedenkelijk.

Hierover nu leest De Maasbode ons de les; niet minnig, maar toch voelbaar. We misdelen in haar oog.

Liep dit verschil nu enkel over de vraag naar het gezag van den Bisschop der kerk te Rome, zoo zouden we dezen uitslag niet gepareerd hebben. Dan toch raakte het geschil een geloofsaangelegenheid.

De redacteur van De Maasbode geloofde dat de Bisschop van Rome gezag over alle kerken op aarde heeft ontvangen; wij gelooven dit niet, maar ontkennen het. Een dispuut hierover zou dus niets minder zijn dan een ophalen van geheel de controvers over het pauselijk gezag. Stof voor een dikke kwartijl, niet voor een weekbladartikel.

Doch hierover liep ditmaal het geschil niet.

Die quaestie werd zelfs niet aangeroerd. En de eenige vraag waarover het liep, was deze: Is het al dan niet bedenkelijk, dat vorsten, die zelve niet aan het pauselijk gezag gelooven, het toch gebruiken als veiligheidsmaatregel?

En dit is, naar ons voorkomt, een punt, waarover tusschen de redactie van De Maasbode en ons geen strijd behoefte te ontbranden. Daarover kunnen we niet anders dan eenzelfde oordeel hebben.

Dat Protestantsche vorsten, zoolang de Bisschop van Rome tegelijk soeverein van den Kerkelijken Staat was, met hem als soeverein in gemeenschap traden, deed natuurlijk geen de minste bedenking rijzen.

Dat een Protestantsche regering, als de staatsrechtelijke regeling van de kerkelijke aangelegenheden der Roomschen aan de orde komt, daarvoor met den Bisschop van Rome onderhandelt, levert bij ons geen bezwaar op.

Zelfs dat Protestantsche koningen, als er op den Bisschopsteel te Rome een vroed en schrander man zit, een internationaal geschil met een Roomsche mogendheid aan zijn beslissing onderwerpen, hindert ons niet. Als scheidsrechter kan men ieders oordeel inroepen, en daarin ligt in het minst geen erkenning van zijn geestelijk gezag.

Als daarentegen Protestantsche vorsten gezanten met geschenken naar den Bisschop van Rome zenden bij zijn kerkelijk jubilaum, dan wordt o, i, wel terdege de juiste grens overschreden.

Dan toch is het niet de vraag, of de Bisschop van Rome niet feitelijk een macht uitoefent die boven de macht der machtigste vorsten gaat; noch ook of het gewicht deser macht niet doorgaans tegen het ongeloof, de zedeloosheid en de revolutie in de schaal wordt geworpen; maar alleen of het kerkelijk jubilaum, het priesterworden van den persoon van dezen bisschop iets is, dat de Protestantsche regeringen aangaat.

En dan komt het ons bedenkelijk voor, dat een Protestantsch vorst, die dus als Protestant ontkent, betwist en loochent dat de Bisschop van Rome het gezag beaamt, waarop hij aanspraak maakt, toch den schijn komt aanneemen, als huldigde hij dit gezag.

Dit is o, i, in strijd met de oprechtheid en beneden de majesteit, zoo van hun karakter als van hun kroon.

En dit kwaan nu neemt nog ernstiger verhoudingen aan, als een Protestantsche regering, gelijk die van Pruisen en Engeland deden, de hulp van den Paus inroept, om haar onderdanen naar haar hand te zetten.

Dan toch brengt hij aan het pauselijk gezag niet slechts hulde, maar gebruikt het, wekt er de werking van op, en boekt het als een der middelen van Staat. Naast politie en leger, dan nog als derde veiligheidsmacht 's Pausen gezag.

Want wel geven we toe, dat de Paus terecht het boyccoten en andere onzedelijke praktijken veroordeeld heeft; maar om daar, van het strijdige met de Tien geboden in te

zien, had men toch den Bisschop van Rome niet noodig. Althans we zouden de geestelijke armoê der Roomsche kerk in Ierland beklagen, zoo haar eigen bisschoppen dit, ook zonder hulp uit Rome, niet konden inzien.

Dat was dan ook slechts de vorm van het advies; maar het eigenlijk bedoelen was, dat de Paus als toetende voogd over alle Roomsche onderdanen de vorsten in het uitoefenen van hun voogdij bijsta.

Er ligt dus wel terdege in het toekennen aan den Paus van politiek gezag, niet om zijn persoon, maar op grond van den invloed van zijn geestelijk gezag.

En dit nu vinden we in keizers en koningen die als Protestanten dit geestelijk gezag betwisten en ontkennen, onoprecht en onzedelijk.

In Het Vaandel vestigt J. H. B. er de aandacht op, dat wij ons zelve, zoo hij beweert, hebben vastgepraat.

Hij zegt er van:

Dr. Kuyper schreef in De Heraut: „Toch moet, dunkt ons, meer dan duver geschiedde, nadruk op het feit gelegd, dat in 1834 en in 1886 de kerkenraad, die of reeds bestond of krachtens het ambt der geloovigen optrad, de bestaande organisatie terzij gezet en de oude kerkenordening weer in heeft gevoerd.“

Wanneer de voorstelling die Dr. Kuyper hier geeft voor 'tgeen geschiedde in 1834, zuiver is, dan is het werk der „Reformatie“ in 1886 in menige plaats onvoorloofd geweest.

Indien in 1834 of later krachtens het „ambt der geloovigen“ h. v. in Harlingen de bestaande organisatie is terzijde gezet en de oude kerkenordening is ingevoerd geworden, dan hadden de doleerende broeders aldaar in 1886 den kerkenraad, die zulke reeds tientallen jaren vroeger deed, behooren te erkennen en hadden ze alteminst kunnen of mogen doen, wat door hen gedaan is.

Wie gaat toch eene organisatie opzij zetten, die reeds opzij gezet is geworden? Wie gaat de oude kerkenordening invoeren, die reeds door een kerkenraad, krachtens het ambt der geloovigen gekozen, is ingevoerd geworden?

De aanklacht is derhalve deze: Gij erkent dat in 1834 te Ulrum de Synodale organisatie is terzijde gezet, en slechts datgene gedaan wat gij thans zelve doet.

Maar hoe kunt gij dan in plaatsen waar de Christ. Geref. kerk reeds een kerkenraad bezit, opnieuw een kerkenraad daarnaast laten optreden?

Immers indien er een Christ. Geref. kerkenraad is, dan heeft deze reeds de Synodale organisatie op zij gezet, en hoe kunt gij dan nogmaals op zij zetten wat reeds op zij gezet is.

Grif en voetstoots geven we toe, dat onze redeneering, indien ze metterdaad was, wat J. H. B. er van maakt, teil zou gaan, voor geen gezonde critiek zou kunnen bestaan, en onvoorwaardelijk moest herroepen.

Het geval ligt echter zóó, dat we heel anders redeneerden.

Ons beweren was dat vader De Cock te Ulrum metterdaad den juiststen weg koos, deed wat gedaan moest worden, en geen nieuw kerkje bouwde, maar als kerkenraad de kerk van het Genootschap losmaakte.

Voor zoover de kerkenraad der Christ. Geref. te Ulrum aan dit standpunt van vader De Cock getrouw is gebleven, zou o. i. het optreden van een anderen kerkenraad te Ulrum dan ook onaanvaardig zijn, en zou dit in geen geval kunnen geschieden krachtens het beginsel, dat elders ons leidraad van handeling bood.

Hieruit volgt, dat bijaldien alle kerkeraden van Christ. Geref. zijde die sinds 1834 optreden, ditzelfde standpunt hadden ingenomen, en op dit standpunt waren blijven staan, het optreden van een tweeden kerkenraad deels ongemotiveerd zou geweest zijn, en stellig niet had kunnen geschieden in den vorm waarin het geschied is, t. w. als afwerping van een juk, dat dan reeds afworpen was.

Zoo handelden echter verreweg de meeste dezer kerkeraden niet.

Integendeel. De meeste dezer kerkeraden zijn colleges, in het leven geroepen door persoonlijk geloovigen, die na eerst hun kerk uitgetreden te zijn, zich particulier tot het opnieuw oprichten van een forme van kerk verenigden hebben, en dus den historischen draad afbraken.

Door deze kerkeraden is daarom nooit de Hiërarchie op zij gezet noch ook de Synodale organisatie verworpen, eenvoudig omdat ze er nooit onder verkeer hebben. Geen enkel aktestuk in dien zin ging dan ook van haar uit.

De kerkenraad deed te dezen opzichte niets; maar die handelden waren de enkele geloovigen. En de daad dezer enkele geloovigen was niet, dat ze de Synodale organisatie van hun kerk afwierpen, maar van hun eigen persoon, en dat ze, hun vroegere kerk met deze organisatie identificerende, nu opnieuw een kerk organiseerden.

Eerst daarna kozen ze een kerkenraad, die derhalve op geheel nieuwe basis stond, een begin van iets geheel nieuws was, en die nu de Kerkenordening van 1619 aannam, niet omdat deze vanzelf weer opleefde, overmits de organisatie van 1816 wegviel, maar omdat deze hun het beste scheen.

Wel heeft onder dit alles de historische traditie nagewerkt, en dreel onze broederen een onbewust besef om de oude kerk der vaderen opnieuw te openbaren; maar toch werd de zaak niet juist ingeëngert.

Geestelijk liep men zuiver; maar formeel beging men door van het Ulrumsche standpunt af te wijken een fout.

Wij onderscheiden dus.

Wat Ulrum deed, doen ook wij, en al onze bede is, dat onze Christ. Geref. broederen tot het Ulrumsch uitgangspunt mochten terugkeren.

Dat ze hiervan te goeder trouw afweken, is moeilijk betwistbaar.

En nu zeggen we niet, dat wij, hadden we destijds geleefd, onder den drang der omstandigheden, niet allicht evenzoo zouden gehandeld hebben, maar dit redt ons in 1883 niet.

Thans, nu we de gevolgen van deze afwijking voor oogen hebben, hebben we met deze les der historie te rekenen, en zou het ons tot schuld zijn, ons veel meer dan hun, zoo we in gelijke fout vervielen.

Blijkaar hebben de Christ. Geref. broederen zich niet anders kunnen voorstellen, of de afbrokkeling der Synodale Genootschapskerk zou nooit anders dan individueel toegaan. Persoonsgewijs. Doordien enkele geloovigen met de organisatie braken.

Op een meer algemeene actie, waardoor de kerken zelve van onder de organisatie uit zouden komen, was in hun program niet gerekend.

Nu echter deed zich onverwacht dit feit voor.

Er blijkt nu, dat de ontwikkeling van onze Gereformeerde kerken niet uitsluitend individueel toegaat, maar allengs heel andere proportiën aanneemt.

En hierop nu is haar inrichting niet aangelegd; daar biedt ze geen kader voor; daar weet ze geen weg mee.

Er liep dus iets mis. Iets dat anders had moeten loopen. En nu zeggen wij: Mannen broeders, als gij steeds waart blijven staan op het standpunt van Ulrum, zou zich op dit oogenblik geen moeilijkeheid voordoen. Alles liep dan vanzelf. Van concurrentie kon dan geen sprake komen. En van een kerkenraad tegenover uw kerkenraad ware geen spoor ooit gezien.

Geld het nu enkel de vraag, of wij, door de liefde gedrongen, niet desnoods veel konden toegeven, om met onze broederen in gemakkelijker gevele te komen, dan ware de zaak spoedig tot een goed einde gebracht.

Maar dat is niet de vraag die hier beslissen kan.

Immers, nu de ervaring ons geleerd heeft, dat er ook onverwachte en machtige beweging onder de Gereformeerden in het Genootschap kan optreden, die geen individueel karakter toont, maar massaal van aard, nog kerksgewijs handelt, mogen wij de fout niet eveneens begaan, om bij onzen bouw hier niet op te rekenen.

We zijn van onder de organisatie uit, en hebben geheel en al een volkomen gebroken met het genootschap genaamd de Ned. Herv. kerk.

Maar dit neemt niet weg, dat wij nog tal van oude vaderlandsche kerken zien, die alsmo onder deze Hiërarchie gebogen en in de banden van dit genootschap beklemd, almeêr opwaken en ten leven komen, en straks den moed zullen vinden, om op haar wijs te doen wat wij deden.

Voor die kerken nu houden we ons hart vrij en onze armen open, en we bidden van God, dat haar vrijmaking moge verhaast worden.

En juist wij nu dank zij de uitkomst zien, wat onze broederen in de jaren van '50-'70 niet zoo zagen en niet wel zien konden, hoe namelijk een kerkinrichting als waartoe zij kwamen, alsnu aan de weer-ineengroeiing van de oorspronkelijke leden-maten van het één lichaam in den weg staat, is het ons thans plicht het eenigszins anders aan te leggen.

We durven dan ook vertrouwen, dat H. J. B. bij nader inzien zijn oordeel verzachten zal, en in onzen lot op Ulrum alteminst een tegenstrijdigheid zal zien met het door ons ingenomen standpunt.

Het strookt er niet slechts mee, maar de lot voor Ulrum kon op ons standpunt niet uitblijven.

Niet zonder ingenomenheid zagen we in de jongste Baunin ook Doc. De Cock onder de onvoorwaardelijke bestrijders van het ellendige Statuut van 1869 optreden.

Gelijk men toch weet, is een der vele kolossale fouten van dat Statuut, dat dit Reglement het één Christelijke Gereformeerde kerkgenootschap niet eert als een vereniging van plaatselijke kerken, maar als een verzameling van persoonlijke leden over heel het land verspreid.

Nadat toch in Art. 1 van dit Statuut is vastgesteld dat er in Nederland eene Christelijke Gereformeerde kerk bestaat, en er nog van geen alzonderlijke gemeenten sprake viel, volgt terstond in Art. 2 dit:

Allen, die vrijwillig tot deze Kerk toetreden, en de kinderen, die door den doop hare gemeenschap zijn ingelijfd, of voor zoover zij niet hunne ouders zijn overgenomen, worden als leden der Kerk erkend en beschouwd tot hare gemeenschap te behooren.

Deze allen blijven tot de Christelijke Gereformeerde Kerk behooren, zoolang zij niet duidelijk toonen zich van haar af te scheiden, of door het bevoegde Kerkbestuur van het lidmaatschap zijn vervallen verklaard.

Er is dus geen de minste twijfel over. Het lichaam van het Chr. Geref. kerkgenootschap heeft tot ledematen en sammstellende deelen niet de plaatselijke kerken maar de enkele geloovigen en hun kinderen. En eerst nadat dit geconstateerd is, wordt deze over heel het land verspreide schare van geloovigen in gemeenten ingedeeld.

Dit nu is een zoo kapitale fout, waarin het Collegiaal karakter deser kerk zoo sterk uitkomt, dat reeds daarom dit Statuut geen oogenblik bestaan kan.

Gelijk men weet, is deze fatale fout dan ook niet uit de Kerkenordening van Dordt van 1619, maar geheel in strijd met deze Kerkenordening en haar beginsel onverwepend, letterlijk gekopieerd uit het Algemeen Synodaal Reglement van de „valsche kerk.“

Neen, zooa's het in dit Statuut staat mag en kan het niet zijn.

De ééne generale landskerk bestaat niet uit leden, maar uit kerken.

En wat schrijft nu Doc. De Cock in De Baunin van 18 Mei?

De kerk is eene vereniging of verzameling van plaatselijke gemeenten, evenals eene kerk de vereniging of verzameling is van gelovigen die op eene plaats wonen.

Voor deze gulle woorden, waarmee hij onze critiek volkomen rechtvaardigt en het Statuut van 1869 in de hartader trekt, zij onzen boeder De Cock onze hartelijke dank geboden.

Zoo komen we verder!

Zoo iemand dan verstaat Dr. Van Ronkel de kunst om meesterlijk zijn aftocht te dekken.

Hij had op kerkelijk terrein het Alg. Syn. Reglement de Grondwet der kerk genoemd; waartegen natuurlijk moest opgemerkt, dat het gezag, hetwelk in staatszaken aan de Grondwet toekomt, op kerkelijk er alleen rust in Gods Woord.

Wat doet Dr. Van Ronkel nu?

Uit „Ons Program“ haalt hij een zinswée aan, waarin protest wordt ingediend tegen den heiligen nimbus, waarmee de Liberalisten de Grondwet omkleeden, en waarin tamelijk kras wordt gezegd, dat de Grondwet volstrekt niet zoo hooge waardij bezit.

En na dit citaat, vraagt hij dan schalks, of het nu aangaat, Gods Woord met zulk een Grondwet op één lijn te stellen?

Geant en handig ongetwijfeld. Ge zegt, dat het Word Gods een paar van groote waarde is.

Nu haal ik een zinswée uit uw predicaat aan, waarin ge de ijdele vrouw, die te zeer aan paarden en juwelen hecht, vraagt of heur paarden van groote waarde niet waardeloos voor God zijn, bij het sierna van een blanke ziel niet te vergelijken, ... en ik vraag er leukweg bij, of het dan aangaat Gods heilig Word bij zulk een paar van groote waarde te vergelijken.

Ge ziet, op meer bekend terrein overgebracht, ontsnapt aan zulk argument opeens zijn betooverende klem, maar de greep was vindingrijk.

Ontdaan van allen nutteloozen woordenstrijd is de zaak uiteraard deze.

In den Staat is een Grondwet, die de beginselen aanwijst en de grenzen bepaalt, waaraan de wetten, koninklijke besluiten en ministerieele aanschrijvingen gebonden zijn.

Vraag ik nu op kerkelijk terrein, waar ik met goddelijke autoriteit bekleed de beginselen heb te zoeken, waaraan alle kerkelijke reglementen, canones, besluiten en regelingen gebonden zijn, dan luidt het antwoord: Eeniglijk de Heilige Schrift.

Een Grondwet is een staatsstuk, dat door den koning wordt geschenken aan zijn volk, al doet dat volk zelf bij de samstelling er van ook instrumenteelen dienst.

En evenzo nu is er in de kerk een Heilige Schrift, die eveneens ons door den Koning der kerk gegeven is, al gebruikte Hij daarbij ook instrumenteelen dienst van profeten en apostelen.

En wat de zakelijke opmerking van Dr. Van Ronkel raakt, t. w. dat de Kerkenordening den vorm, de gestalte en niet het wezen der kerk raakt, en dat toch Gods Woord wel voor het wezen, maar niet voor den vorm gezeghebbend zou zijn, daarbij sloop misverstand in.

Voorreest toch komt de vorm niet als een kleed om het wezen, maar is met het wezen gegeven en komt er uit voort. En ten andere steunt hij zelf onmiddellijk toe, dat de beginselen waaraan de kerkgeëering zich te regelen heeft, volstrekt niet van onze willekeur afhangen, maar wel terdege genomen moeten uit Gods Woord.

De instelling en onderscheiding en beëindiging der ambten en de beschikking der genademiddelen, die bijna heel den vorm der kerk bepalen, hangen niet aan wat een algemeen Reglement of Kerkenorde bepaalt, maar eeniglijk aan wat Gods Woord ons deswege oplegt.

Het recht van Wetgeving is, bijzonderlijk in de kerk, dan ook steeds door Gods kinderen als een der stellige attributen van Christus' Koningschap beleden; en het was uitsluitend ter wille van dit Koningschap van Christus, dat we tegen den min gelukkig gekozen titel van Dr. Van Ronkels voorlaatste vlugschrift opkwamen.

Een Grondwet uit te vaardigen is een koninklijke daad; en daad die zonder kerkstreeksche actie van den koning zelve onbestaanbaar is.

En omdat nu het Alg. Syn. Reglement, dat de hoogste wetgevende, rechtsprekende en besturende macht aan de Synode opdraagt, rechtstreeks de Koninklijke majesteit van den Koning der kerk aanrandt, en de naam van Grondwet, zoo hij aan dat Reglement wordt gegeven, dit kwaad nog krasser maakt, ging er ons protest tegen uit.

Toch houden we ons, bij wat na Dr. Van Ronkels jongste verklaring een logomachie is geworden, niet langer op.

Ook hij belijdt en erkent thans: 1°, dat de belijdenis der kerk uit Gods Woord moet geput; 2°, dat de Kerkenordening niet tegen deze belijdenis strijden mag; 3°, dat het Synodaal Reglement zeer beslist tegen die belijdenis strijdt; en 4°, dat derhalve deze regeling vervangen moet door eene Kerkenordening, die weer uit de belijdenis, als uit Gods Woord geput, is afgeleid.

Welnu, daarmee zijn we er.

Immers, wel houdt Dr. Van Ronkel staande, dat Art. 1 en Art. XI van het Alg. Syn. Reglement van deze zuiveringsmoeten uitgesloten; maar natuurlijk is dit uit convenientie en particuliere opinie, niet krachtens zijn eigen beginsel gezegd.

Bleek ook hem toch bij nader onderzoek, dat ook Art. 1 of Art. XI, of ook beide

saam, n
lijdenis
den, da
beginse
artikele
Dat
doen, k
hebben
stemmij
lijdenis
dedigen
Of m
kracht,
staatsre
te hand
hands
Ons
punt, t
te, ken
dat zij
en Ar
of wel
die hij
Belijder
ontdekl
Hier
een za
zuiver
toegege
Hier
weinig.
Gelij
weten,
onverzo
Belijder
dat de
denis i
juist, h
beween
was va
zijds.
Het
in onze
zich se
riepen:
zich sel
En z
Voor
daad d
Genoot
chisch i
Hier
aanvaar
langen
ook on
regende
Metu
de logi
worden
Ook
op den
Dordsch
rich te
niet on
Episcop
lands A
gerd he
ukelen
geering
Dat i
dweept
deert o
weten i
viel, d
vrijheid
Slech
voorte
Ook
kele ke
generab
een Ke
aan te
Nu i
rale Sy
Ellie
kenorde
er ge
op zij
Zulle
1816.
Ook
Met
Staatsc
gemeen
voegdh
Daar
weer ga
1619. I
ordenin
pen. E
wijzige
Hij e